

Újabb szovjet űrhajó tart a Szaljut-7 űrállomás felé

Három kozmonauta a Szozuz T-10 fedélzetén

● Moszkva (MTI)

Újabb szovjet űrhajó tart a Föld körül keringő Szaljut-7 űrállomás felé: szerdán, moszkvai idő szerint 15 óra 07 perckor indult útnak a Szozuz T-10, fedélzetén három űrhajóssal.

A parancsnok, **Leonid Kizim** ezredes tapasztalt kozmonauta, ez már a második útja a világűrbe. A fedélzeti mérnök, **Vlagyimir Szolovjov** sem számít teljesen újoncnak, hiszen az 1982 nyarán végrehajtott szovjet-francia közös űrrepülés teljes felkészülési szakaszát végigcsinálta, mint a fedélzeti mérnök dublóre. A személyzet harmadik tagja, **Oleg Atykov** űrhajós kutató. Foglalkozása orvos, szívspecialista. Szovjet űrhajós orvos másodízben indult útnak a kozmoszba.

A Szozuz T-10 személyzete a kutatási program elő-

írásai szerint átszáll a Szaljut-7 űrállomásra, amely a múlt év novemberében **Vlagyimir Ljajov** és **Alekszandr Alekszandrov** visszatérése óta automatikus üzemmódban kering a Föld körül. Az űrállomáson műszaki és orvosbiológiai kísérleteket, és egyéb vizsgálatokat végeznek majd. Mint **Vlagyimir Satalov** altábornagy, az űrhajósok kiképzésének irányítója, a rajt alkalmából a szovjet televízióknak adott interjújában elmondta, a Szozuz T-10 utasainak kutatási programja szorosan kapcsolódik a Szaljut-7 fedélzetén korábban járt űrhajósok munkájához, annak közvetlen folytatását jelenti.

A rajt utáni beszámolókat tanúsága szerint az űrhajósok közérzete jó, a Szozuz T-10 fedélzeti rendszerei rendeltetésszerűen működnek.

Pihentek a Challenger asztronautái

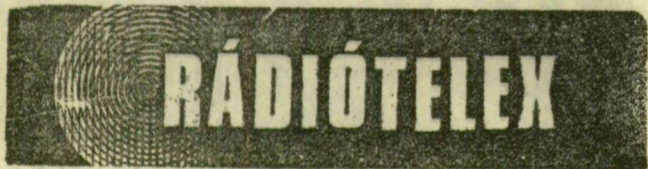
● Cape Canaveral (UPD)

A keddi űrsétát követően a Challenger amerikai űrrepülőgép személyzetének szerdai programjában viszonylag egyszerűbb tudományos kísérletek és a csütörtöki, második űrsétára való felkészülés szerepelt.

A houstoni irányító központ közölte az űrrepülőgép utasaival, hogy velük egy időben három szovjet űrhajós is a világűrben tartó-

zódik. Ez a korábbi — 1969-es és 1975-ös — rekordok megdöntését jelenti, lévén, hogy most összesen nyolcan: három szovjet űrhajós és öt amerikai asztronauta tartózkodik egyidejűleg a világűrben a Szozuz T-10, és a Challenger fedélzetén.

Az űrrepülőgép személyzete szerdán idejének jelentős részét pihenéssel töltötte, erőt gyűjtve a csütörtöki űrsétához és a szombatira tervezett leszálláshoz.

THATCHER NYILATKOZATA

Margaret Thatcher brit miniszterelnök az alsóházban kijelentette: magyarországi látogatása nagyon értékes volt, de nem hiszi, hogy pusztán egy ilyen látogatás megoldhatná a kelet és nyugat közötti tárgyalások problémáit. Ezek a tárgyalások arra irányulnak, hogy elősegítsék az általános és kölcsönös megértést, és több eredményt biztosítsanak a leszerelés kérdésében, ezért elkerülhetetlenül hosszú időt vesznek igénybe — mondotta Thatcher asszony.

BEREND T. IVÁN ELŐADÁSAI

Magyarország gazdaságtörténetéről és a magyar gazdaságirányítás kérdéseiről tartott előadásokat Kubában Berend T. Iván akadémikus. A magyar tudóst, aki a kubai felsőoktatási minisztérium meghívására érkezett a szigetországba, kedden fogadta Carlos Rafael Rodríguez, a Kubai Államtanács elnökhelyettese, miniszterelnök-helyettes.

VIZSGÁLATOK LEVÁLTÁSOK

Romániában nyilvánosságra hozták a Ploiesti melletti Telején Petrokémiai Kombinátnban tavaly december 7-re virradóra történt robbanásról szóló jelentést. Közölték, hogy a párt-és állami vizsgáló bizottság megállapítása szerint a súlyos balesetet felelősség terheli a vegyipari minisztert és helyettesét is. Ezért az RKP KB Politikai Végrehajtó Bizottságának határozata alapján, s elnöki rendelettel leváltották tisztségéből Gheorghe Caranfiu vegyipari minisztert, valamint helyet-

tesét, Ion Bivolarut, és pártfegyelmi büntetést is kapnak. Az új vegyipari miniszter Gheorghe Dinu lett.

Siklós János

Zilahy Lajos utolsó évei

3.

Közel húsz esztendő múlt el a Hotel Berry orosz estéi óta, amikor 1945 januárjának utolsó napjaiban, amikor a pesti oldal már felszabadult, de Buda ostroma még tombolt, hivatalos orosz személyautó jött értem, és Debrecenbe vitt, feleségemmel és fiammal együtt, ahol a szovjet követtség ideiglenes helyiségében K. szovjet diplomata közölte velem, hogy a már megalakult új magyar kormánnyal egyetértően, engem jelöltek a megalakulóban levő Magyar-Szovjet Művelődési Társaság párton kívüli elnökének.

Megijedtem. A társalgás németül folyt, s miután kellőleg megköszörültem a torkomat, zavartan így feleltem:

— Ich fürchte mich dass die Herren... Félek, hogy az uraknak rossz helyre esett a választásuk.

Aztán elmondtam, hogy... Párizs... a Hotel Berry... a tobojszki oroszok... Mereskovszkij... Kuprin... valamennyien élesen bolsevistaellenesek... ez a létkör érthetően hatással volt rám... a regényben magam is nagyon súlyos szavakat használtam a bolsevisták ellen... de közben több mint húsz nyelvre fordították le a regényt... s nem tudnám, de nem is akarom valami „bocsánat, tévedtem!” felkiáltással visszavonni, amit akkor írtam...

— Mi volt a címe ennek a regénynek? — kérdezte K., aki mozdulatlan arccal hallgatta szavaimat.

— Zwei gefangene.

K. kihúzta íróasztalának jobb felső fiókját, kivette belőle a Két fogoly magyar kiadását, elébém tette, fellapozta, és a piros ceruzával és nagy felkiáltó jelekkel megjelölt bekezdésekre mutatva, azt kérdezte:

Papandreu fogadta Péter Jánost

● Athén (MTI)

Andreasz Papandreu görög kormányfő szerdán Athénban fogadta Péter Jánost, az országgyűlés alelnökét, aki a magyar béke-mozgalom küldöttségét vezető a görög fővárosban megrendezett nemzetközi békeértekezleten. Az értekezlet Európa atomfegyvermentes övezetét nyilváníttásával foglalkozik.

A megbeszélés végén Papandreu miniszterelnök rövid nyilatkozatot adott a Magyar Televízió és a Magyar Rádió tudóstíróinak.

— Úgy vélem, hogy a kis országoknak akkor lehet szerepük, ha nem állnak szemben egymással, ha nem saját, külön érdekeiket hajszolják, ha nincsenek imperialista vágyaik és ha a fenyegető veszély leküzdésében csak az emberek érdeke vezérli őket — mondotta. — Olyan szerepre gondolok, amely segíthet hidat építeni a két katonai szövetség között.

Magyar felszólalás a DIVSZ vb ülésén

● Havanna (MTI)

A Demokratikus Ifjúsági Világszövetségnek új kezdeményezéseket kell tennie a béke-mozgalom ösztönzése érdekében — hangsúlyozta Kovács Jenő, a KISZ KB titkára a DIVSZ végrehajtó bizottságának havannai ülésén mondott beszédében.

Napjainkban az emberiségre a legnagyobb veszélyt az amerikai nukleáris fegyverek nyugat-európai telepítése jelenti. A rakétatelepítés egy hosszú távú fegyverkezési program része, ezért az ifjúság béke-mozgalmi tevékenységét még aktívabban kell folytatni.

A béke megőrzése, a nemzetközi feszültség enyhítése, az államok közötti konstruktív légkör kialakítása megköveteli, hogy az arra al-

Libanon

Reagan elnök elrendelte az amerikai katonák kivonását

● Bejrút, New York, Moszkva, Párizs, London, Róma (MTI, Reuter, TASZSZ)

Az ellenzéki erők nyugat-bejrúti győzelme után szerdán viszonylagos nyugalom volt a libanoni fővárosban. Ronald Reagan amerikai elnök elrendelte az amerikai tengerészgyalogosok kivonását a libanoni szárazföldről, ugyanakkor engedélyt adott a flotta harci cselekményeinek fokozására. Ezzel egy időben, gyakorlatilag megkezdődött a nyugati csapatkontingensek kivonásának folyamata. Ami Dzemajel libanoni köztársasági elnököt illeti, még nem mondott le a válság katonai megoldásáról, Nyugat-Bejrút visszafoglalásáról — írta az Asz-Szafir című bejrúti lap.

A szerdán nyilvánosságra hozott mérleg szerint a hétfőn és kedden lezajlott ösz-szeccsapásoknak kétszáz halálos áldozata és hatszáz sebesültje volt. A bejrúti kikötő és a nemzetközi repü-

lőtérforgalma szerdán is szünetelt.

Megkezdődött az amerikai tengerészgyalogosok átszállítása a libanoni partok mentén horgonyzó hadihajókra. Az elnök személyes parancsát követve a Bejrút partjainál cirkáló hadihajókról szerdán ismételtén lőttek a libanoni nemzeti-hazafias erők Suf-hegységi állásait. Weinberger amerikai hadügyminiszter szerda reggeli televíziós interjújából kitűnt, hogy a washingtoni kormány most mindenképpen a katonai meghátrálás látszatát akarja elkerülni. Az amerikai sajtó többsége ugyanakkor „sorsdöntő politikai fordulatként”, „politikai visszalépésként” értékeli az elnöki döntést. A TASZSZ amerikai hírgyűjtőközpontok hivatkozva azt írta, hogy a bejelentéssel Reagan voltaképpen szabad kezet adott az amerikai katonai vezetésnek és Washington katonai akciói fo-

kozására törekszik Libanonban.

Moszkvában bejelentették, hogy február első felében a damaszkuszi vezetés meghívására rövid munkalátogatásra Szíriába utazik Gejdar Alijev, az SZKP KB PB tagja, a Minisztertanács első elnökhelyettese.

A 115 főnyi angol egységet szerdán helikopterekkel elszállították Bejrútból. A párizsi kormány szerdai ülésén még nem foglalt állást a francia egységek kivonásáról, vagy átcsoportosításáról. Spadolini olasz hadügyminiszter azt mondta a római szenátusban, hogy Olaszország készen áll a csapatok fokozatos kivonására Libanonból, egyben parancsot adott az olasz vezérkari főnöknek, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket a „fokozatos” kivonásra.

Az amerikai tengerészgyalogosok átcsoportosításával, amelyre a hazafias erők nyugat-bejrúti győzelme után került sor, az Egye-

Szovjet javaslat

● Stockholm (ADN)

A jelenlegi helyzet olyan haladéktalan intézkedéseket követel, amelyek elhárítják az emberiséget fenyegető nukleáris veszélyt — jelentette ki Oleg Grinyevszkij nagykövet, a szovjet küldöttség vezetője az európai bizalom- és biztonságerősítő intézkedésekkel, valamint a leszereléssel foglalkozó stockholmi értekezlet teljes ülésén.

Napjaink sürgető követelése az, hogy a Varsói Szerződés tagállamai és a NATO-tagországok kössenek szerződést az erőszak alkalmazásáról való lemondásról. Egy ilyen szerződés a nyugati nukleáris hatalmak részéről is kizárná az atomfegyverek elsőként való bevetését — mondta a szovjet diplomata.

— Ezek azok a mondatok?

— Igen — feleltem, s ha jól emlékszem, már láttam lögni magam egy frissen ácsolt szovjet akasztófán. Nagyon ostoba lehetett az arckifejezésem, mert K. jóízűen elnevette magát. Aztán vállamra tette a kezét, s recsegő német ségével, de mégis meleg szavakkal azt mondta:

— Mi nemcsak ezt a régi írását ismerjük, hanem azt is tudjuk, hogy az utolsó húsz évben mi volt az iról és emberi magatartása, különösen a német terror napjaiban.

Most utólag bevallom, igen nagy erőfeszítésbe kerül, hogy száraz szemgolyóm meg ne fénysedjék egy elnyomott könnycseppből. Az iról sorsról kezdtünk beszélgetni.

— Gorkij! — kiáltott fel K. — Bizonyára tudja, milyen vadul támadta a bolsevizmust száműzetésében, Capri szigetéről. Amikor öregedni kezdett, és honvágy kínozza, hazajött. Egy nagy várost nevezünk el róla. És a maga egykori barátja, Kuprin...

— Párizsban nagyon meleg szavakkal dedikáltam nekem franciául akkor megjelent regényét, miután előbb megkérdezte, hogy az apám is Lajosnak hívták-e. S így írta be, nem cirill betűkkel, hanem franciául: „À Monsieur Ludovikú Ludovikovias Zilahy avec...” Nagy kegyelettel őriztettem ezt a könyvet — sajnos, pár évvel ezelőtt Kuprin visszavette tőlem.

— Hat ez zűrűk genömen? Warum?

— Nagyon tapintatlanul, mondhatnám, durván vette vissza. Tudnillik, 1942. szeptember 6-án éjjel, az első Budapestre hullott nagy orosz bomba az én budai villámát találta, és sok minden közt egész könyvtáram elpusztult.

K. megértette képletes beszédemet.

— Akarja Kuprin címét? Írjon neki, és szidia össze. Azóta már ő is régen hazatért.

A későbbiek során K. nagyon őszinte barátom lett. Ő maga mesélte, hogy szomorú gyermekkorát Szentpétervár utcáin töltötte, és máig sem tudja, hogy ki volt az apja meg az anyja. Orosz szót használt a gyermekmillióknak erre a nemzedékére — már nem jut eszembe a szó. De miután a faji és osztálykülönbségek terén semmiféle véleménnyel nem dicsekedhetem, úgy emlékszem K. emberi előkelőségére, mint Vol-konszkij hercegre, akinek nevét elváltoztatott

formában Golgonszky őrsi Miatt végzetes szereelmében, a Két fogoly másik férfialakjában, akit a regényiról képzelet magyarrá és diplomatává faragott.

Szeretném, ha maradna még időm — könyvet tudnék írni K.-ról. Azért nevezem őt csak K.-nak, mert se a családja, se a keresztnéve nem K.-val kezdődik. Jól tudom, hogy magas rangú politikai személyek sohasem szeretik, ha semleges, sőt ellenzékgyanús személy elragadtatással ír róluk. „Dicsérljen meg téged Ciceszbájszer!” — hangzott az átokfelirat az ökleit rázó Ciceszbájszer képe alatt az egykori Borsszem Jankó minden számában.

Egy lábiegyzet arról tájékoztatja az olvasót, hogy ez a kis tárca a Két fogoly című regény közeli kiadása alkalmából jelent meg, s a szerző eredetileg a Tel Aviv-i Új kelet című lapnak írta, de megküldte a kiadó szerkesztőségének is.

Én meg arról tájékoztatom az olvasót, hogy Ciceszbájszer ide, vagy oda, a K. nevű szovjet diplomata valódi neve: G. C. Barulin, most már 80 éves feülű ember, a Szovjet-Magyar Baráti Társaság vezetőségi tagja Moszkvában — 1975-ben ismerkedtem meg vele Budapesten —, aki 1963 nyarán üzent és számonkérte: „Mi van már a Zilahyról szóló megemlékezéssel?”

Zilahy viszont sainálhatja, de azt hiszem, mi is, hogy nem írt erről a nagy műveltségű, széles látókörű szovjet diplomatáról, aki a maga korában Vorosilov marsall és később Puskin nagykövet mellett a magyar szellemi élet megújításában működött közre.

Kezembe került a Magyar Szó 1970. március 24-i száma, Történelmi látványosság címen az újság kritikusa Zilahy Szabadkán bemutatott színművéről, az Imbroszi boszorkánvról lesújtó véleményt írt. Egy történelmi tárgyú drámának az ősbemutatóját rendezte meg a szabadkai társulat, abból a meggondolásból, hogy a darabnak van mondanivalója a kettészakadt Kelet-és Nyugat-Európa számára. Csak annyi mentséget talált az újságíró, hogy a rendezői koncepcióban is hiba lehet, esetleg más fölfogással, többet kihozhattak volna ebből a történelmi drámából.

(Folytatjuk.)